

Měsíc červen byl celemek bohatý na vesměs pozitivní zprávy pro potenciální žadatele o evropské dotace, když bylo nejprve 11. června vyhlášeno první kolo žádostí o podporu z Programu rozvoje venkova ČR s možností podávat žádosti od 9. července. Následně byla dne 29. června zveřejněna první výzva k předložení žádostí o dotace v rámci Operačního programu Životní prostředí. Samotné žádosti bude možné podávat od 3. září do 26. října. Pokud tedy připočtem i již běžící programy v rámci Operačního programu Podnikání a inovace, je možné konstatovat, že škála dotací již začíná být poměrně pestrá. Taktéž se ukazuje, že implementační orgány usoudily, že žadatelům jde práce nejlépe od ruky o prázdninách a vánocích a do těchto období se snaží připravit co nejvíce zábavy.

K aktuálním událostem uplynulého měsíce je potřeba ještě přidat informaci o vývoji u dlouhodobě nejžádanějšího podnikatelského programu – ROZVOJ. Jde o program na pořizování technologií do zpracovatelského průmyslu, který svá dvě kola absolvoval již v minulém období, a proto je možné srovnávat. Za vcelku pozoruhodný, avšak dle mého názoru nikoliv nečekaný, fakt je možné považovat to, že bylo podáno podstatně více žádostí (zhruba 700) než v kole minulém. Přitom byl tentokrát program regionálně omezen na necelou polovinu republiky. Jen se znovu ukazuje, že žadatelé jsou po zhruba dvouletém půstu náležitě vyhládlí a napjatě čekají na každou rozumnou možnost, jak získat nějakou tu dotaci. Mimo jiné to podle mne svědčí o tom, že je dost zbytečné utrácet prostředky z technické pomoci na bezobsažnou propagaci evropských fondů, namísto toho aby byly věnovány na vytvoření jednoduchého a transparentního systému. Jenže to už je z mé strany pláč nad rozlitým mlékem a na cizím hrobě zároveň.

Abych s však vrátil k ROZVOJI. Příval registračních žádostí a patrně též personální situace na Czechinvestu způsobili, že se postě nestíhalo. Jen připomenu, že podávání žádostí v Operačním programu Podnikání a inovace probíhá dvoukolově prostřednictvím elektronického systému eAccount. Konečným termínem pro registrační žádosti byl poslední květen. Podle mých informací většina těchto žádostí přišla skutečně až v tento den, což věru Czechinvestu práci neulehčilo, ale tak už to holt u nás chodí. Předpoklad, že budou registrační žádosti zpracovávány do 14 dnů vzal rychle za své a poslední žádosti byly vyhodnoceny až v pátek 29. června, tedy den před odevzdáním žádostí plných. Aby bylo jasno, plnou žádost si dopředu chystat nemůžete, protože systém eAccount vám ji nezpřístupní, dokud není schválena ta registrační. Nebojte se milé děti, vše to nakonec dobře dopadlo, protože byl prodloužen termín pro odevzdání plné žádosti tak, aby všichni žadatelé měli na její zpracování 30 dnů od schválení žádosti registrační, jen se tohle vše někteří z nich dozvěděli den před původním konečným termínem. Říkal jsem to již minule, ale musím se opakovat: Nechtěl bych být v jejich kůži.

Podstatou schvalování registrační žádosti je kontrola základních údajů o projektu a vypočítání ratingu. Mám zaručenou informaci, že u dvou metodicky stejně zpracovaných žádostí dvou různých žadatelů, byl jeden z nich vyzván k odstranění rozporu v uváděných informacích. Druhý nikoliv, ačkoliv uváděl stejné informace stejným způsobem. Vlastně o nic nejde, obě žádosti prošly. Jedna po opravě, druhá bez opavy. Nemůže se ale něco podobného stát třeba při hodnocení ??? Zvláštní kapitolu pak představuje rating. O něm s pouze dozvíte, že vám byl vypočten. Jak? Sorry, ale to vám nemůžeme říct. V takovém programu ROZVOJ přitom není potřeba dosáhnout jen určitou minimální hranici. Rating vstupuje i do hodnocení, a to dost významně. Pro reálné vyhodnocení vlastních šancí dotaci získat, a tedy možnost racionálně se rozhodnout, zda projít dotačním martyriem, je znalost takového údaje klíčová. Vzhledem k tomu, že je rating počítán vlastně jen z historických účetních dat, připadá do úvahy jen některý z multikriteriálních ukazatelů finanční analýzy. Mají svá úskalí a výhody.

Neměla by být vhodnost zvoleného řešení spíše předmětem odborné kritické diskuse než utajování ze strany Czechinvestu. Zvolený přístup můž mít totiž i zcela hamatatelné negativní dopady. V rámci podávání žádostí do různých programů OPPI je totiž možné buď používat až po dobu jednoho roku již vypočítaný rating. Nebo si nechat vypracovat nový na základě čerstvých účetních dat za uzavíraná čtvrtletí. Bez zpětné vazby ale může být rozhodování, jak postupovat, jen ztěží racionální. Pro malého podnikatele bez ekonomického vzdělání je finanční zdraví ztotožněno se ziskovostí. Takže si po úspěšném půlroce nechá znovu spočítat rating, protože vidí, že mu roste zisk. Ukazatele jako aktivita či likvidita a jejich zhoršení ho až tak nezajímají, vlastně je ani nevnímá. Ale právě díky nim se mu rating zhorší. Tento náš podnikatel si mne ruče, jak si vylepšil situaci, ale při tom je opak pravdou. Jenže to se ani nedozví.

Závěrem jednu obecnější úvahu. Předpokládám, že všichni znáte písničku „Já do lesa nepojedu“. Jako dítě jsem s ní měl obrovský problém, protože v ní vystupovalo pro mne zcela neznámé „půrko“. Dnes už vím, že se jednalo o docela obyčejné „topůrko“. Jenže jako dítě, v jehož komunikaci se prakticky v každé větě objevuje nějaké to ukazovací zájmeno, jsem si ho vytvořil i ze začátku „topůrka“ a nedorozumnění bylo na světě. Komunikace není jen o slovech a větách, která používáme, je někdy mnohem více o symbolech a očekáváních. Komunikace mezi těmi, kdo připravují celý systém administrace dotací a těmi, kdo se na čerpání těch dotací chtějí podílet mi dost evokuje problém „půrka“ a „topůrka“. Obě strany sice mají téže téma (čili to není problém „vozu“ a „kozy“), ale očekávání příjemců jsou prostě odlišná. Takže, když vám někdo opakovaně zdůrazňuje (příkladem může být ministr Gandalovič, ale takových příkladů můžeme mít plnou nůši), že se podařilo výrazně administrativně zjednodušit podávání žádostí a budou vyžadovány jen opravdu nezbytné přílohy, tak tomu prostě věřit chcete a věříte. Když však nastudujete potřebná pravidla a zjistíte, že příloh, které potřebujete u běžného úspěšného projektu z Programu obnovy venkova je asi dvacet, propadnete depresi, že je stejně vše při starém. Není to sice úplně pravda, ale očekávání spojená s těmi nadějnými výroky prostě byla větší. Krom toho nejde jen o přílohy. Asi ještě důležitější jsou jasně nastavené a srozumitelné podmínky. Co si ale pak myslet o tom, že 3 týdny před koncem přijímání žádostí vyjde metodický pokyn, který např. na pěti stranách vysvětluje větu: „Projekt využívá a obnovuje existující budovy a/nebo stavby evidované v katastru nemovitostí“?

Nebo z jiného soudku. Zhruba před rokem jste příliš konkrétních informací k dotacím na období 2007 – 2013 získat nemohli. Hlavním zdrojem byly vznikající operační programy a Národní strategický referenční rámec. Až postupem času se začala objevovat znění jednotlivých programů, různé implementační příručky, pokyny pro žadatele apod. Času na jejich nastudování je méně, ale zase jsou podrobnější. Ze znalostí všech těchto dokumentů plynou nějaká očekávání žadatelů. Především kdo a na co může žádat. Jenže opět chyba lávky, přijde konkrétní výzva a tyto základní podmínky jsou zásadním způsobem změněny. Co na tom, že program EKO-ENERGIE umožňuje žádat podnikům bez omezení velikosti a na libovolný obnovitelný zdroj energie! V první výzvě prostě velké podniky a projekty větrných elektráren mají smůlu. Co na tom, že program Diverzifikace činností nezemědělské povahy je určen především pro venkovské nezemědělské podnikatele! V prvním kole mohou žádat jen zemědělské podniky. Co na tom, že v rámci Operačního programu Životní prostředí je možné bez dalších podmínek žádat na zlepšení jakosti pitné vody! Ovšem podle podmínek pro první kolo si k vodovodu musíte pořídit i kanalizaci, jinak máte smůlu. Takže dokud bude komunikace vypadat tímto způsobem, může jen těžko panovat u žadatelů spokojenost.